

Suomen Eläinlääkäriliiton puheenjohtaja Kirsi Sarion katsaus Eläinlääkäripäivien avajaisissa 30.11.2011

Arvoisat kutsuvieraat, hyvät kollegat, naiset ja herrat,

Kuluva vuosi on Eläinlääkäriliiton 119. ja uuden valtuuskunnan ensimmäinen toimintavuosi.

Euroopan yhteisöä on koetellut sen perustuksia ravisteleva velkakriisi. Kriisi on johtanut eripuraan ja epäluuloisuuteen jäsenmaiden välillä. Kaikeksi onneksi se ei ole haitannut Euroopan eläinlääkärien yhteistyötä tai yhteisöllisyyttä.

Eläinlääkäriliitosta

Uusi valtuuskunta aloitti keväällä työnsä asettamalla toimintansa tavoitteet kolmivuotiskaudelleen. Valtuuskunnan ja sen myötä Eläinlääkäriliiton tavoitteina on säilyttää eläinlääkärien yhteiskunnallinen vaikuttavuus, terävöittää edunvalvontaa siten, että palkkaus ja työehdot ovat kohdallaan, lisätä liiton avoimuutta ja aktiivisuutta, tuoda esiin ammatin monipuolisuutta julkisuudessa sekä mahdollistaa hyvät työolosuhteet kaikille eläinlääkäreille. Valtuuskunnan tavoitteena on saada Eläinlääkäriliiton toimistolle muutaman vuoden tauon jälkeen eläinlääkäri. Liitto osallistuu kuluvan hallituskauden aikana myös aktiivisesti kansallisen terveydensuojelu-ohjelman valmisteluun.

Uuden valtuuskunnan jäsenistä noin 40 prosenttia on yrittäjiä. Osuus on mahtava ja edustaa ammattikuntamme jakautumista eri työtehtäviin. Jäsenkunnastamme noin kolmasosa, 34 prosenttia on yrittäjiä, ammatinharjoittajia ja yksityissektorin palkansaajia. Yksityiseläinlääkärien vankka osuus näkyy raikkaalla tavalla valtuuskunnan työssä ja päätöksissä. Valtuuskunta on liiton ylin päättävä elin. Se ohjaa ja valvoo hallituksen toimintaa ja vahvistaa muun muassa eläinlääkärien eettiset ja kollegiaaliset säännöt.

Liitto toteutti tänä vuonna kunnaneläinlääkäreille ja yksityisille eläinlääkäreille suunnatut jäsenkyselyt. Saatuja tietoja käytetään eläinlääkärien edunvalvonnassa. Vastausten perusteella kunnaneläinlääkäreitä kuormittaa edelleen päivystys sekä työn sidonnaisuus. Yhteisvastaanotot ja työtoverit sekä mahdollisuus jakaa työtä ja keskittyä eri työtehtäviin koettiin erinomaisina asioina kunnaneläinlääkärien työssä. Vastausten avulla liiton toimistossa on koottu esimerkkejä hyvistä työoloista, jotka auttavat kunnaneläinlääkäreitä jaksamaan joskus raskaaksi kokemassaan työssä. Kun hyviä käytäntöjä jaetaan, havaitsevat kollegat, että kannattaa nähdä vaivaa omien etujen ajamisessa. Joskus voi myös voittaa.

Kyselyjen tuloksia on hyödynnetty myös pohdittaessa yksityissektorin työsuhte-etuja. Yksityissektorilla on valmistumassa eläinlääkärien työehtosuositusuunnos, jonka valmisteluun ovat osallistuneet sekä työnantajat että työntekijät. Koska eläinlääkäreistä on edelleen pulaa kaikilla sektoreilla, on tärkeää, että työpaikat ovat houkuttelevia. Hyvät

työolot ja -edut, kunnan palkka ja riittävä vapaa-aika ovat hyviä houkuttimia. Hyvinvoiva ja tyytyväinen eläinlääkäri on myös tehokas. Eläinlääkäriliiton osastolla E3 Talvipuutarhassa on esillä yhteenvedot kyselyjen tuloksista.

Fortbildning och livslångt lärande ökar å på veterinärernas kunskaper och på jobbtrivseln. Arbetsgivaren bör bereda veterinärerna möjlighet att upprätthålla sitt kunnande. Konsekvent fortbildning måste skapa ett sätt som garanterar varje veterinär en möjlighet att uppdatera de senaste kunskaperna i branschen. Fortbildning borde utbudas systematiskt, kontinuerligt och repeterbart så att var och en kan skraddarsy en fortbildningsplan som passar det egna arbetet.

Inom förbundet beslöt man att från och med början av nästa år grunda ett nytt utbildningspolitiskt utskott. Uppdraget är bland annat att delta i beredningen av ett systematiskt fortbildningssystem, att stabilisera samt följa upp fort- och specialiseringsutbildningen, utreda utbildningens kongruens med samhällets behov samt uppskatta antalet studenter. Därtill strävar utskottet, i samarbete med veterinärmedicinska fakulteten, påverka dem som söker sig till studierna så att mängden sökanden skulle vara mera heterogen än i dag. Enligt utredningar är männen mera intresserade av lönenivån inom det blivande yrket. Det är svårt att gestalta lönesättningen för veterinärer och därtill är det svårt att få information om densamma. Informationen är också ofta felaktig, eftersom kommunalveterinärernas lönesättning är speciell: förutom grundlönen betalar djurägarna direkt avgifter som grundar sig på utförda ingrepp. För att klargöra veterinärernas lönenivå beslöt förbundet publicera olika veterinärers löner på sin webbplats. På webbsidorna går det lätt att se de olika lönesättningarna och lönenivån. Den allmänna uppfattningen att kommunalveterinärens arbete är illa betalt blir således kullkastad.

Yhtenä liiton tärkeänä tehtävänä on ammattikunnan yhtenäisyyden ylläpitäminen ja kollegiaalisuuden edistäminen. Kun samankaltaista työtä tekevät eri organisaatioissa työskentelevät eläinlääkärit, ei työn jako välttämättä sujuu kuin tanssi. Aluehallintovirastojen läänineläinlääkärit tekevät maatalouden täydentävien ehtojen valvontoja sekä tiettyjä eläinsuojelutarkastuksia ja osallistuvat vaativien eläinsuojelutapausten selvittämiseen kunnaneläinlääkärien kanssa. Kuntien valvontaeläinlääkärit puolestaan ovat eläinsuojelulain mukaisia viranomaisia ja valvovat eläinten hyvinvointia alueellaan. Kuntien valvontaeläinlääkärien ja läänineläinlääkärien työ on vaikuttavaa ja tärkeää. Tärkeää on myös tiedonkulku, että työnjako ja tiedot valvonnoista kulkevat valvojalta toiselle. Toisen havainnot, toimenpiteet ja mahdolliset pakkokeinot on saatettava tiedoksi myös toiselle viranomaiselle. Eläinlääkärien on hoidettava työnsä hyvän hallinnon mukaisesti, sillä muuten hyvältä työltä menee maine ja kunnia. Valvontaeläinlääkärien työn helpottamiseksi ja yhteistyön lisäämiseksi on liitto päättänyt järjestää yhteisiä koulutus- ja neuvottelupäiviä valvontaa tekeville eläinlääkäreille. Tutun kollegan kanssa työ sujuu paremmin ja yhteydenpito on helpompaa.

Viime Eläinlääkäripäivien jälkeen liittoon on liittynyt 109 jäsentä ja liitosta on eronnut tai erotettu 18 jäsentä. Nyt Eläinlääkäriliitossa on 2 232 jäsentä. Olemme saaneet suruviestejä seuraavien kollegojen kuoltua: Maurice Harju-Jeanty, Pentti Hynninen, Lars Jurvelius, Erkki Mikkonen, Bo Olsoni, Sampo Päällysaho, Risto Siponen, Paavo Sirviö ja

Pentti Vainio-Mattila. Pyydän teitä nousemaan ja kunnioittamaan poismenneiden muistoa hetken hiljaisuudella.

Eläinlääkäriliitto toimii aktiivisesti uuden lainsäädännön valmistelutyössä.

Eläinsuojeluvaliokunta on valmistautunut eläinsuojelulain uudistamiseen järjestämällä kolme kutsuseminaaria ja listaamalla tiedon ja keskustelujen pohjalta tärkeitä eläinten hyvinvointia edistäviä asioita. Lisäksi liitto on julkaissut joukon kannanottoja eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Olemme pitäneet asioita tietoisesti esillä, sillä eläinlääkärit ovat eläinten terveyden ja hyvinvoinnin asiantuntijoita. Meidän tehtävänä on keskustella eläinten hyvinvoinnista: eläinten jalostuksesta, eläinten pitopaikkojen olosuhteista sekä torjua asiallisella keskustelulla myös eläinten inhimillistämistä.

Tuotantoeläimet tuottavat elintarvikkeita ja terve ja hyvinvoiva eläin tuottaa kuluttajille turvallisia tuotteita. Liitto osallistuu myös eläintautilainsäädännön valmistelutyöhön. Työhön saa hyviä eväitä Euroopan eläinlääkärijärjestö FVE:n perusteellisista selvityksistä ja kannanotoista. Eläinten ja ihmisten terveys käyvät käsi kädessä. Taudinaiheuttajat ja muun muassa antibiooteille resistentit bakteerit ovat meille yhteisiä. Ihmiset ja eläimetkin matkustavat ympäri maailmaa ja tuovat mukanaan mikrobeja, joihin mitkään antibiootit eivät enää tepsii. FVE ja Amerikan eläinlääkärijärjestö ovat aloittaneet yhteistyön ja valmistelleet yhdessä kannanottoja eläinten ja ihmisten terveyden turvaamiseksi. Siinä on valtava joukko osaavia asiantuntijoita vaikuttamassa päättäjiin suuressa osassa maapalloa.

Kuluneen vuoden aikana maa- ja metsätalousministeriö selvitti ympäristöterveydenhuollon valvonnan valtiollistamista. Valvonnan valtiollistamista on väläytelty aika ajoin. Milloin perusteena ovat olleet taloudelliset säästöt, milloin valvonnan yhtenäistäminen ja ohjauksen tehostaminen. Selvityksen lopputuloksena oli antaa työrauha valvojille täksi hallituskaudeksi ja pohtia asiaa edelleen rauhassa. Ministeriössä onkin koottu ryhmä virkamiehiä punnitsemaan olisiko valvonnan valtiollistamisessa hyötyä. Valvonta ei tehtyjen auditointien perusteella ole valtakunnassa yhdenmukaista eikä myöskään kovin vaikuttavaa. Jämäkät toimintaohjeet ja aktiivinen tulosten seuranta terävöittäisi mielestäni valvontaa tehokkaammin kuin organisaation muuttaminen. Kävi selvitystyössä miten tahansa, on tärkeää, että ympäristöterveydenhuolto säilyy perusterveydenhuollon yhteydessä. Kummankin toiminnan tavoitteena on suojella ihmisen terveyttä ja hyvinvointia.

Työmarkkinatilanne

Vuoden aikana on työmarkkinaneuvotteluita käyty kahteen kertaan. Kevään neuvottelukierros oli nopea ja silloin vain kohdennettiin aiemmin päätetyt erät. Syksyn neuvottelukierros kietoutui valtakunnallisen raamisopimuksen ympärille. Raamisopimus korvasi entisen tulopoliittisen sopimuksen, ehkä vain terminologisesti. Eläinlääkäriliitto osallistui kuntaneuvotteluihin edelleen Lääkärikartellin osana. Eläinlääkärit, lääkärit ja hammaslääkärit ovat olleet omassa yhteisessä sopimuksessa jo vuodesta 1993 eli 18 vuotta. Pääsääntöisesti yhteistyö Lääkärikartellissa on ollut eläinlääkäreille edullista. Kartellissa on voimaa, erittäin ammattitaitoisia ja sitkeitä neuvottelijoita. Tälläkin kerralla

sopimus tuli runnottua kasaan, eikä edes aivan viime hetkillä. Sopimusneuvottelut ovat mielenkiintoisia ja opettavaisia. Joskus tuntuu, että neuvottelijat puhuvat aivan eri asioista. Keskustelu sijaisten päivystysaikaisista peruspalkoista ja eläinlääkärien erilaisista vapaapäivistä oli tälläkin kerralla kuulemisen arvoista. Siinä ei puita erotettu metsästä eikä työtä vapaa-ajasta.

Uusi virkaehtosopimus tulee voimaan ensi vuoden alusta ja on runsaan kahden vuoden mittainen. Sopimus nostaa kunnaneläinlääkärien palkkoja raamisopimuksen verran. Taksakorvaukset nousevat myös, valitettavasti kauden aikana kahdesti. Kahdessa osassa tehty korotus vaatii taksan muuttamisen järjestelmiin kahdesti. Ikuisuusaiheesta keskustelua: päivystystä korvauksineen ja päivystysvapaineen päätettiin jatkaa jatkuvan neuvottelun menettelyllä eli päivystystä ja siihen liittyviä asioita aletaan pohtia työnantajajärjestön, Kuntatyöntantajan sekä Eläinlääkäriliiton muodostamassa työryhmässä. Eläinlääkäripäivystys on suuri kokonaisuus, jota on pohdittava monelta kantilta.

Uusia tuulia

Näille Eläinlääkäripäiville on valmistunut uunituore esite: Eläinlääkärit. Joka päivä. Esite on suunnattu ihmisille, joille eläinlääkärin monimuotoinen työ ei ole tuttua. Liitto päätti esitellä eläinlääkärin työtä sen tekijöiden kautta. Esitteessä viisi erilaista eläinlääkärinä kertoo työstään ja suhteestaan siihen. Esillä on yrittäjäeläinlääkäri, tiedettä ja valvontaa tekevä, olosuhteita hoitava ja praktiikkaa omilla aloillaan hoitavat eläinlääkärit. Jokainen liiton jäsen voi käyttää esitettä apunaan käydessään esittelemässä työtään eri yhteyksissä, kuten kouluissa, klubeilla, haastatteluissa tai muissa vastaavissa tilanteissa. Esite on saatavissa Eläinlääkäripäivien ajan liiton osastolla sekä myöhemmin liiton toimistolta.

Eläinlääkäriliitto tarjoaa tärkeänä, odotettuna ja luettuna jäsenetuna Eläinlääkärilehden. Lehti on vuosien varrella kehittynyt sekä tieteellisenä julkaisuna että tapahtumien ja ajankohtaisten asioiden esittäjänä. Lukijat ovat tehtyjen lukijatutkimusten mukaan olleet tyytyväisiä lehteensä. Ensi vuonna lukijatutkimus uusitaan jälleen. Tutkimus on saman sisältöinen kuin muutaman vuoden välein tehdyt edelliset lukijatutkimukset, näin taataan tulosten vertailtavuus. Suosittelen kaikille osallistumista lukijatutkimukseen, sillä voi suoraan vaikuttaa lehden sisältöön.

Liitto on päättänyt päivittää eläinlääkärin työterveysoppaan. Työterveysoppaaseen liittyen tehdään yhdessä Työterveyslaitoksen kanssa työterveyskysely. Työterveyskysely tehtiin viimeksi kymmenisen vuotta sitten ja nyt on aika päivittää tiedot eläinlääkärien työoloista. Meillä on aivan uusi, suuri valvontaeläinlääkärien ryhmä, jonka työolosuhteita ei ole selvitetty. Eläinlääkärin työ on psyykkisesti ja fyysisestikin monimutkaista ja haastavaa. Liiton tehtävänä on tehdä kaikki mahdollinen työn kuormittavuuden vähentämiseksi sekä kehittää menetelmiä työhyvinvoinnin edistämiseksi. Vuosikymmenten varrella työturvallisuuden parantamiseksi on saatu muun muassa mahdollisuus eläinlääkintäautoon, päivystysvapaisiin sekä erityisäitiyslomaan.

Kiitos

Lausun suuret kiitokset Eläinlääkäriliiton koulutusvaliokunnalle, Fennovetin ja liiton

toimiston henkilökunnalle. Olette jälleen tehneet väsymätöntä työtä valmistellessanne meille tämän vuoden Eläinlääkäripäivät. Ohjelma on kutkuttavampi kuin koskaan. Ja osallistujien määrä on ennen näkemätön.

Nautitaan päivistä ja yhdessä olosta kollegojen kanssa sekä tullaan ainakin himpun verran viisaammiksi. Antoisia Eläinlääkäripäiviä.

Lisätietoja: puheenjohtaja, ELL Kirsi Sario, puh. 050 911 9117 ja kirsi.sario@sell.fi